

Raadsmemo

Kenmerk : 3620529
Aan : Gemeenteraad gemeente Meppel
Van : College van burgemeester en wethouders gemeente Meppel
Datum : 30 juni 2026
Onderwerp : Handhavingsstrategie rijksmonument Monpelou, Oosterboerweg 33 te Meppel
Afschriften voor :

Samenvatting

Het rijksmonument Monpelou aan de Oosterboerweg 33 in Meppel is de afgelopen jaren in ernstig verval geraakt. Dit is in strijd met artikel 13.12, aanhef en onder b van het Besluit activiteiten leefomgeving, waaruit een instandhoudingsplicht blijkt voor eigenaren van rijksmonumenten. Er zijn onder andere gaten in het rieten dak, scheuren in het metselwerk, verrotte kozijnen, ramen en deuren en bouwvallige schoorstenen geconstateerd. Om te voorkomen dat het monument nog verder in verval raakt, treedt het college nu handhavend op door middel van het opleggen van een last onder bestuursdwang en een last onder dwangsom.

Aanleiding

Op het perceel Oosterboerweg 33 in Meppel zijn al langere tijd aanzienlijke bouwkundige en onderhoud gerelateerde gebreken aanwezig aan het rijksmonument Monpelou. Sinds januari 2025 wordt actiever toezicht gehouden op het monument. Zo zijn er in het afgelopen jaar meerdere controles uitgevoerd en is er geprobeerd de eigenaren van het monument ertoe te zetten om zonder handhavingsprocedure de gebreken aan het monument te herstellen. Helaas blijkt dat dit niet zonder inzet van een handhavingsprocedure mogelijk is. Om te voorkomen dat het monument nog verder in verval raakt en om de eigenaren te dwingen herstelwerkzaamheden te verrichten, wordt nu handhavend opgetreden door middel van het opleggen van een last onder bestuursdwang en een last onder dwangsom.

Juridische grondslag

Handhavend optreden is noodzakelijk, omdat het volgens artikel 13.12, aanhef en onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving, behorende bij de Omgevingswet, het een eigenaar van een rijksmonument verboden is onderhoud te onthouden aan een rijksmonument die noodzakelijk is voor de instandhouding van dat monument. De eigenaren van "Monpelou" handelen in strijd met dit artikel.

Met deze memo willen wij u informeren over welke stappen wij hebben ondernomen om het rijksmonument te herstellen en hoe wij uiteindelijk tot handhavend optreden zijn gekomen.

Toezichtacties en voornemen

Het afgelopen jaar zijn meerdere controles uitgevoerd door onze toezichthouders bouwen en wonen om de staat van het monument te controleren. Naar aanleiding van deze controles hebben de eigenaren meerdere malen de kans gekregen om zelfstandig toereikende maatregelen te treffen tegen het verval van het rijksmonument. Dit heeft helaas niet geleid tot herstel van het monument.

De situatie is in de afgelopen maanden verder verslechterd. Om die reden zijn wij genoodzaakt de handhavingsprocedure voort te zetten en verder verval van het monument tegen te gaan. Op 22 april 2026 hebben wij daarom een voornemen verzonden aan de eigenaren van het monument waarin wij aangeven van plan zijn te gaan handhaven. Ten eerste door middel van een last onder bestuursdwang voor het uitvoeren van noodmaatregelen. Ten tweede door middel van een last onder dwangsom voor volledig herstel van het monument. De eigenaren hebben twee weken de tijd gehad tot en met 6 mei 2026 om op dit voornemen te reageren door middel van een zienswijze. Er is geen zienswijze binnengekomen van de eigenaren.

Onderzoek uitvoeren bestuursdwang

Voor de last onder bestuursdwang hebben wij op 3 juni 2026 samen met een aannemer een opname gemaakt van de staat van het monument en de eventuele kosten die de aannemer hierdoor moet maken. Dit is van belang, omdat deze aannemer voor ons de bestuursdwang kan uitvoeren wanneer de eigenaar van het pand dit niet (volledig) doet. Op die manier wordt uitvoering van het handhavingsbesluit geborgd.

Op 22 juni 2026 hebben wij de kostenraming ontvangen van het uitvoeren van de bestuursdwang door de aannemer. Wij hebben daarna twee handhavingsbesluiten genomen op 30 juni 2026 (**bijlage 2**).

Genomen handhavingsbesluit met betrekking tot noodmaatregelen

Ten eerste hebben wij een last onder bestuursdwang opgelegd voor het treffen van noodmaatregelen. Deze noodmaatregelen moeten ervoor zorgen dat het monument wind- en waterdicht wordt gemaakt en verder verval wordt tegengegaan.

Een last onder bestuursdwang houdt in dat wij de eigenaar een periode geven om zelfstandig de betreffende noodmaatregelen te treffen. Gebeurt dit niet (volledig) binnen de gestelde termijn, dan zullen wij de noodmaatregelen treffen op kosten van de eigenaar. Deze kosten kunnen wij vervolgens van de eigenaren terugvragen via een kostenverhaalsbeschikking.

In het geval van het rijksmonument Monpelou hebben wij de eigenaren een termijn van zes weken (6 weken, exclusief bouwvakvakantie) tot en met 1 september 2026 gegeven om de noodmaatregelen te treffen. Daarna controleert een bouwtoezichthouder of alle noodmaatregelen zijn getroffen. Afhankelijk daarvan zal de gemeente de (resterende) noodmaatregelen treffen of niet.

Genomen handhavingsbesluit met betrekking tot volledig herstel van het monument

De last onder dwangsom treedt tegelijk in werken met de last onder bestuursdwang. De last houdt in dat de eigenaren tot 3 mei 2027 de tijd krijgen om het monument volledig te herstellen. Met dit besluit wordt (uiteindelijk) voldaan aan de wettelijke instandhoudingsplicht uit het Besluit activiteiten leefomgeving. Hiervoor leggen wij aan de eigenaren van het rijksmonument een last onder dwangsom op.

De last onder dwangsom houdt in dat de eigenaren van het monument een termijn krijgen waarbinnen ze het monument moeten herstellen naar (zoveel mogelijk) originele staat. Doen ze dit niet (volledig) binnen de gestelde termijn, dan wordt een dwangsom per maand verbeurd voor elke maand dat het monument nog niet is hersteld of totdat de dwangsom volledig is afgelopen.

In geval van het rijksmonument Monplou hebben de eigenaren een termijn van acht maanden gekregen om het monument volledig te herstellen. Gelet op de staat van het monument en de vele werkzaamheden die moeten worden verricht, is een lange hersteltermijn gewenst.

Wat als het monument nog niet volledig is hersteld nadat de dwangsom volledig is verbeurd?

Mocht het monument niet (volledig) zijn hersteld, maar alle dwangsommen zijn wel verbeurd, dan kunnen wij opnieuw een last onder dwangsom of een last onder bestuursdwang opleggen. Mocht het zover komen zullen wij u hier uiteraard over informeren.

Bijlage(s):

1. Collegevoorstel d.d. 30 juni 2026
2. Collegebesluit d.d. 30 juni 2026